

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
valamint a reclamatiók.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Egy látogatás Zsombolyán. IV. Benkő Mihálytól.
A konyhasó hatása és alkalmazása. Székely Sándor.
A gyümölcsfák karózása. Kodolányi Árpád.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazg. vál. 1892. ápril 9-én tartott ülésének jegyzőkönyve.

Kormányintézkedés.

A gyümölcstermelés általános terjedése.
A só denaturálásának kérdése.

Rövid szakközlemények.

A trágyák feke hagyása. — Hogyan lehet az állatok fejlődését gyorsítani. — Tőzeg. — Régi luczernások hogyan lehet felültrágyázni.

Vegyesek.

Személyi hír (Gáspár József Németh András.) — A vetések állása. — Amerikai óriás muhar. — Állatvásár Nagyszebenben. — Állatkiállítás a Hortobágyon. — A madarak tavaszi kiáltványa. — A ragados tüdőlobbal fertőzött szarvasmarhák forgalmának korlátozása. — Élő juhok kivitele. — Szarvasmarhák bevitelének korlátozása Alsó-Ausztriába. — A „cognac“. — A Magyar-Franzia bizt. társaság.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel kérjük lapunk t. barátait, akik a folyó évre előfizetéseiket még be nem küldötték, hogy ezt mielőbb eszközölni sziveskedjenek; vagy a kik lapunkat ezen évben jártni nem kívánják, kérjük azt, a czimszalagra irott ily értelmű megjegyzéssel, visszaküldeni és ez által a további fölösleges költségtől megkímélni.

Együttal kérjük, hogy lapunkat ismeretkörükben ajánlani és részére új barátokat, előfizetőket szerezni sziveskedjenek, mert anyagi viszonyai erősbültével tehetjük ezt még tartalmasabbá.

Tisztelettel
az *Erdélyi Gazda*
kiadóhivatala.

Egy látogatás Zsombolyán.

IV.

(Vége.)

A Zsombolyán alkalmazásban levő etetési rendszert Molnár István Endre majori kasznár ur szíveségéből következőkben közlöm.

Előre bocsátom, hogy ott is az etetési adagok majoronként változnak, a szárított széna és az édes zöldpréselt takarmány készlet szerint.

Endre-majoron kap egy jármas ökör naponta:

- 2 liter darát,
- 5 kiló mesterséges szénát,
- 11 „ préselt édes takarmányt,

- 2 kiló pelyvát,
- 1 kéve kukoricza szárát.

Margit-Házán:

- 2 liter darát,
- 4 kiló mesterséges szénát,
- 16 „ préselt takarmányt,
- 2 „ pelyvát,
- 1 kéve kukoricza szárát.

József-majoron:

- 2 liter darát,
 - 6 kiló mesterséges szénát,
 - 6 „ préselt takarmányt,
 - 6 „ pelyvát,
 - Kukoricza szárát ad libitum.
- A *hizoknál* a takarmányozást három időszakra osztják:

I. Időszakban.

- 2 liter dara,
- 3 kiló mesterséges széna,
- 4 „ préselt takarmány,
- 20 kilótól — lassan haladva — 30 kilóig takarmány répa.

II. Időszakban.

- 3 liter dara.
- 3 kiló mesterséges széna,
- 4—6 kiló préselt takarmány,
- 40 kilóig takarmány répa.

III. Időszakban.

- 4—6 liter dara,
- 3—4 kiló mest. széna,
- 6—10 kiló préselt takarmány,
- Répa semmi.

Mind a három időszakban, éjjelre kukoricza szár adatik, a mint a béresek mondják, fogpiszkálónak

Gulyabeli állatoknak még eddig préselt édes takarmányt nem adtak s nem adnak még ez idő szerint, mivel nincs akkora készletük, — a nagy igás ökör állomány sokat felemészt.

A *juhoknál* még eddig csak kísérleteztek ezen takarmánnyal. Egy meddő falka (1 éves anyák), mely csak is szalmán és kukoricza száron van tartva, kap széna helyett naponta $\frac{1}{2}$ kiló préselt takarmányt és idáig meglehetősen conditióban vannak.

Fias hus juhok következő takarmányozásban tartatnak:

- $\frac{1}{2}$ liter ósu,
- $\frac{1}{2}$ kiló mesterséges széna,
- $\frac{1}{2}$ „ préselt édes takarmány,
- 2 „ őszi szalma és kukoricza szár a mennyit megesznek.

A *fejős teheneit* Molnár kasznár ur édes takarmánnyal és szénával tartja s állítása sze-

rint az édes takarmány a tej mennyiségére igen kedvező befolyással bír, mit naponként tapasztal.

Az említett takarmány adagok közül gazdatársaim, takarmányuk mennyisége szerint, válogathatnak s azon etetési módot alkalmazhatják, a mely gazdaságukba inkább beválik.

A fennebbi adagolásnál jelzett mesterséges széna alatt a szárított zabos búkkönyt, muhart és luczernát kell érteni, mivel az említett majoroknak természetes rétjeik s kaszálók nincsenek, s így, hogy a kellő arány az etetési adagok között meg legyen, kénytelen az uradalom, takarmányának egy részét, költségesen száríttatni. Erdélyben, hol természetes rétek és kaszálók vannak, a mesterséges szénára nincs szükség s azt mind zölden eltehetjük a „zsombolyai“ kazalba.

Végül még a költségekre vonatkozólag kívánok egy kis felvilágosítással szolgálni, hogy ezzel is jelezve legyen ugy a veremléssel mint a szárítással szemben, a feltűnő különbség. Azt mindnyájan tudjuk tapasztalatból, hogy mind a zabos búkköny, mind a lóher, mind pedig a luczerna szárítása és betakarítása — leszámítva a gazdának, az ezek szárítása alatt inagy aggodalmait s leszámítva a szárítással lehullott értékes virág és levél részeket — mekkora költségbe kerül. Ha pedig a természet még a csapadékokból is áldását ez idő alatt kiterjeszti — szintén tudjuk a takarmányunkban vesztett értéket. Tehát ezen költségeket és veszteséget nincs miért számokban kifejezni. Nem czélok a savanyított takarmány veremlése körüli költségeket is részletezni, a kik ezt próbálták és próbálják, akár czementirozott veremben, akár egyszerűen ázott föld veremben, tudják és ismerik azon költségeket. Nem czélok a különböző présekkel költségeket sem említeni. A ki ilyennel vesződött, tudja, a kik pedig még sem veremmel, sem préssel nem vesződtek, azoknak nem is ajánlom azon módokat, s figyelmeztetem, hogy ne is próbálják, hanem nyugodt lélekkel alkalmazzák a takarmány eltevésére a „zsombolyai“ rendszert.

A „zsombolyai“ édes zöld takarmány készítésével felmerülő költségek számadatait vehetném magoktól a feltalálóktól, hisz ott már 4 éven keresztül készítik és pedig évente nagy mennyiségben. Azonban hogy mások tapasztalataira is hivatkozzam, idézem Herényi Gothárd Sándor urnak, a gazdaság terén ismert szaktekintélynek számadatait, a ki szintén Zsombolyán járt a mult évben, s ott szerzett tapasztalatai alapján készítette csalamádéból kazlait.

Gothárd ur egy 10 méter hosszú, 5 m. széles és 4 m. magas kazalnak költségeit következőleg adja elő (Köztelek 1-ső szám 1891.) A

Mindennemű

műtrágya.

A magas kormány kezdeményezésére folyóan alapított

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÉNSAV-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitudó minőségű műtrágyáit: esontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomas-salakot, chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgáliczot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosításra és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébetkör 9. sz. II. omelet, hová levelek és megrendelések intézndők. — Telefon-szám 882.

Thomas-salak.

kazalba berakott 80 fuvar csalamádét egy és fél nap alatt, 4 ló fogattal. Minden fogatnál a kocsisok mellett volt egy napszám. Költségek ezek szerint 6 napszám a 60 kr 3 frt 60 kr. a kazal földelése került 4 munkásnak két napjába = 8 napszám s ezt szintén 60 krral számítva 4 frt 80 kr. együtt 8 frt 40 kr.

A kaszálás és fuvarozás költsége ezeken kívül itt számításba nem jöhet, mert ez éppen úgy meg van akkor is, ha veremjük, vagy szartjuk a takarmányt.

A költség tehát egy 10 m. hosszú szakaszánál nem sok, sőt inkább elenyésző csekély a fennebb jelzett más módokkal szemben, s ha még a takarmány jobb minőségét és nagyobb belértékét is tekintetbe vesszük: mesterséges takarmányunkat nyugodtan rakhatjuk zombolyai módon kazalba.

Itt csak is a fuvarozás költsége jöhetne számításba tagosítatlan birtokon, ha messziről kellene a nyers, vizes takarmányt a készitendő kazalba hordani; úgy de az okszerű gazda ezen azzal segít magán, hogy igyekszik takarmányát a faluhoz, avagy majorjához közel vetni. A tagosított birtokon pedig ott a tábla szélén rakhatjuk össze s télen át részletekben való behordása, mikor az iga úgy sincs nagyon elfoglalva, minden megerőltetés nélkül megtörténhetik.

A zöld takarmány össze fuvarozását s össze rakását esős időben is eszközölhetjük, ez a takarmány minőségére nem lesz befolyással s éppen olyan jól sikerül, mintha szép száraz napos időben raktuk volna össze. Sőt azon kell igyekezni, hogy az a rendekben meg ne fonnyadjon, hanem azon nyersen fuvaroztassék a kazalhoz berakás végett.

Esős időben azonban legfőleg csalamádét és zabos bükkönyt hordassunk, de luczernát és lóherét ne, mert ha szekereink a fellazult táblán járnak, a kerekek felvágják s a növény gyökérzetét össze törik és ezzel a következő termésnek ártunk. Ennél fogva felázott talajon nem dolgoztatunk, avagy, ha munka közben lepne meg egy nagyobb esős idő, takarmányunkat kihordatjuk a tábla szélére s onnan fuvarozzuk a kazalhoz.

Még egy kérdés. Mikor kaszáltsunk a zölden össze rakandó takarmányunkat?

Szükséges bevárni azon időszakot, midőn takarmányunk teljesen kifejlődött; így a csalamádénál, midőn üstökét jól kihányta, a lóher, luczerna és baltaczin pedig teljes virágzásában van. Ha ezen időszakban vágatjuk takarmányunkat, a legjobb és legértékesebb édesen erjesztett zöld takarmányt fogjuk kapni, a nélkül, hogy táperejéből bármit is veszítene.

Egy hozzám intézett azon kérdésre, hogy az összerakásnál szalmát a takarmány közé kell-e rétegenként keverni, válaszolhatom, hogy: a kifejlődött takarmány összerakásánál szalmát használni nem kell; azonban midőn ősszel nagyon fiatal lóherét, luczernát, avagy gyenge réti sarjut akarunk össze rakni, ehez igen is alkalmazunk, vagy szecsakázott szalmát, vagy pedig őszi buza szalma töreket rétegenként.

Ezzel bezárom közleményemet. Igyekeztem a kérdést teljes tárgyilagossággal kifejtetni, hogy ennek alapján gazdatársaim, a „zombolyai“ rendszer szerint zöld takarmányukat eltehessék. Ha ezen rendszert alkalmazzuk s a ki egyszer alkalmazta s megismerkedett vele és igyekszik a szomszéd birtokos társát és ennek készitési módjával megismertetni: egy pár év alatt erdélyi gazdasági viszonyaink átalakulnak; marha állományunk szebb és fejlődöttebb lesz, s nem fogunk panaszkodni a mostoha időjárásra, hogy takarmányunk az esőzés miatt értéktelenné vált.

Benkő Mihály.

A konyhasó hatása és alkalmazása.

A konyhasó igen nagy szerepet játszik úgy az állatok, mint a növények életében. Élet- és szövettani hatását, valamint gyógyszer-tani alkalmazását nem tudjuk eléggé méltányolni.

A konyhasót némelyek *tápszernek*, mások ellenben *tápanyagnak* tartják. Hogy tulajdonképpen tápszer-e vagy tápanyag, tekintetbe kell vennünk a két fogalom közt létező különbséget.

Tápszer ugyanis a tápanyagok keveréke. emészthetetlen részekkel vegyülve; ilyen pl. a hus, tojás, tej stb. a buza, rozs, árpa, zab stb. *Tápanyag* ellenben azon vegyület, „mely részben az állat testét képezi, részben pedig a működésére megkivántató fűtő és szövethépző anyagokat szolgáltatja.“

A konyhasó mint tudjuk — az állati szervezetnek nagy részét képezi, a vér és szövethépző átszivárgását nagyban előmozdítja; a gyomor savának képzését fokozza; az anyagcserét elősegíti; a tápcsatorna mirigyzeit elválasztásra ösztönzi stb.

Ezen élettani axiómák figyelembe vételével a konyhasót tápszernek nem tarthatjuk, annál kevésbé, ha tekintetbe vesszük azon körülmenyt is, mely szerint a konyhasó egyedül az állatok életét nem tarthatja fenn, már pedig a tápszereknek éppen ez a feladata.

Igen messze vezetne e kérdés fejtegetése s éppen ezért e fejtegetés helyett inkább idézzük egy napilapnak nem is oly régen közölt sorait: „A konyhasó házi állatainkra nézve nem csupán nyálánkság, hanem valóságos és különösen szükséges *tápszer*.“

Igaz ugyan, hogy nem nyálánkság, szükséges is, de nem tápszer, hanem „valóságos és szükséges“ — *tápanyag*.

Hogy a konyhasó mily nagy szerepet játszik az állatok életében, azt a közéletből is tudjuk. Az állatoknak konyhasót adnak vagy időnkint sósvizet nyalatnak velük. Éppen az állatokon ki is van mutatva, hogy a só — különösen az anyagcserét befolyásolja. Az olyan kérődzőknél, melyek nedves, mocsaras vidékeken tartatnak, majdnem elkerülhetetlenül szükséges a só. Mint diätikai szert igen kiterjedten alkalmazzák. Nehezen emészthető tápszerek etetése, valamint a takarmány változtatása esetén szintén nélkülözhetetlen. Különben azon körülménynél fogva, mely szerint konyhasót találhatunk az állatok vizeletében, vérében, tejében stb. sőt az állat minden test részében, a konyhasó igen fontos szerepét elvitatnunk nem lehet.

A vad állatoknak nem adnak sót s mégis élnek. Élnek, de nem só nélkül, mert azok is olykor-olykor ösztönszerűleg bár, de belső szervezőknek leginkább megfelelő sós tápszereket keresnek fel. Házi állatainkra nézve is egészen fölöslegessé válnék a só adagolása, ha a nekik nyújtott takarmányok azt a kellő mennyiségben tartalmazzák. Erre vonatkozólag azonban a vegyelemzések kimutatták, miszerint só minden egyes takarmányban van ugyan, de igen csekély mennyiségben.

Ezen vegyelemzések szerint van:

a répalevelekben	0.34 %	só
„ herében	0.30	„
„ réti szénában	0.25	„
„ zabszalmában	0.22	„
„ luczernában	0.15	„
„ árpaszalmában	0.12	„
„ buza	0.06	„
„ stb. stb.		

Látjuk tehát, oly elenyésző csekély a takarmányok sótartalma, hogy azt okvetlenül pótolnunk kell. A rendszeres gazdaságokban pótolják is a sótartalmat; azonban sajnos, a gazdák között még mindig akadnak olyanok is, kik vonakodnak a konyhasónak rendszeres adagolásától. Mások meg e pótlással éppen ellenkezőleg — visszaélnék, mennyiben a teljesen megromlott takarmányt só hozzáadásával akarják élvezhetővé tenni. Sőt némelyek tudatlanságból vagy takarékosági szempontból „nem vesztegetik a pénzt még marhasóra is.“ Már pedig azon állatoknak, melyek rendszeresen és kellő mennyiségben kapnak sót, sokkal vidámabbak és jobb étvágyuk van, mint azoknak, melyek sót egyáltalán nem kapnak. — Önként érthető, hogy a jó étvágy a nedvkeringést és anyagcserét nagyban elősegíti. Ezért mondja Settegast, hogy „minden eddig tett ki-

sérlet arra szolgáltatott kétségtelen bizonyosságot, hogy az oly állatok, melyektől a konyhasó elvezetést meg nem vonták, sokkal nagyobb produktio képességgel bírnak, mint azok, a melyek soha, vagy csak nagy ritkán jutnak hozzá.“

A konyhasónak igen nagy szerepe van az állatorvoslás terén is. Igen kiterjedten alkalmazzák gyógyszerül tisztán is, de legtöbbször más szerekek keverve.

Használják a kutyák légzőszervi bántalmainál — inhalitóra.

A közönséges karlsbadi sónak 20%-a konyhasó. A karlsbadi sőt pedig emésztési zavarok, gyomor és bélhurut eseteiben igen jó eredményt alkalmaznak.

A borjúk, csikók és kecskék emésztési zavarai ellen igen sikeresen alkalmazott gyógyszere formában:

Rp. Natrii chlorati
— bicarbonici
Radicis Rhei
āā grammata 25.0
Fructus Anisi „ 100.0

M. f. Pulv S. naponta többször egy-egy kávéskanállal stb. — a konyhasó az egésznek 12 $\frac{1}{2}$ %-át teszi ki.

Légzőszervi bántalmaknál — különösen Bronchitis (hörg hurut) eseteiben a juhok és sertéseknél is előnyösen alkalmazzák.

Nagyobb adagban (pl. lovaknál és szarvasmarhákál 100 grammon felül juhoknál és sertéseknél pedig 15 grammon felül) hasmenést okoz. Alkalmazható tehát, mint hashajtó, sőt mint hánytató is, azonban csak más jobb szerek hiányában.

Külsőleg szájfátsnál, szájviznek, vagy harapott sebek mosására, mely célra 30—60 gramm konyhasót adnak $\frac{1}{2}$ liter folyadékra, továbbá izgatató csőrétül is alkalmazzák.

Ennyit kívántunk a konyhasó hatásáról és alkalmazásáról elmondani s az itt elmondottakra különösen azon gazdáknak figyelmét felhívni, „a kik azt hiszik, hogy a konyhasó hasznos állatainkra nézve valóságos fényűzés.“

Budapest, 1892. márczius hó.

Székelly Sándor.

A gyümölcsfák karózása.

Szélnek kitett fekvéseknél, szántóföldön, legelőkön a gyümölcsfákat karóval látjuk el. Fontossága eléggé ismeretes, azonban mégis nem ritkán látni azt, hogy a karózásra mily kevés gondot fordítanak.

Részint a karó minősége nem megfelelő, mert görbe, többé kevésbé durva, nem elég sima, a mi természetesen már eléggé nagy hátrány, azonban sokkalta többet árt a gyümölcsfának a karónak helytelen alkalmazása. Hogy helyesen járjunk el, röviden a következőkre kell figyelni: Az alkalmazandó karóknak legalább is kar vastagsága, egyenes és sima fából kell lenniök. E célra a fenyők legjobban megfelelnek, hogy végök a földben a korhadástól meglegyen óva amennyire a földbe jönnek, megszenesítjük, s azután kátránnyal bevonjuk. A karókat a fatörzsétől kissé távolabb és arra az oldalra kell helyezni, a honét a nagyobb szelek jönnek, nálunk többnyire az északnyugati szél uralkodó. Leghelyesebben járjunk el ha a karó végét éppen a korona kezdetéig, vagy ezen felül pár cm.-nyire tesszük. Sokan azonban azt vélik, hogy az ily magasságban alkalmazott karó mellett, a gyümölcsfát sok kár éri, különösen a szántóföldeken alkalmazott ültetvényeknél, a mennyiben a madarak folyton magasabb helyet választanak ki a fa koronáján, a fa sudarára ülnek, és azt letörik. Ez megis történik, de nem oly gyakran. Ha a sudar gyenge, úgy sem maradnak rajta, ha pedig erős növéstől anélkül is megtartja. Ebből aztán kiindulva, oly magasságban teszük a karót a fa mellé, hogy a koronán még jóval felül ér, azért, hogy aztán erre esetleg a madarak mint legmagasabb részre letelepedjenek. Ámde helytelenül, mert ugyanis

ha a karó a korona ágai között van, úgy a szél mozgatós közben folyton dörzsöli az ágakat, s az érintkező oldalon a sudarnak szemjeit ledörzsöli. A szemek elpusztulván, hajtásokat azon az oldalon nem kaphatunk, s így pár év múlva veszszük észre, hogy a korona egyik fele egészen üres, vagyis más szóval egyoldalú lesz. De nem csak ez következik a helytelen karózásból, hanem a mint a szél a karóhoz dörzsöli a hajtásokat, sebeket is ejt rajtuk, melyek idejekorán nem gondozva, gyakran veszélyes jellegűekké fejlődhetnek, azért tehát a főfigyelem oda összpontosuljon, hogy a karó csak a korona kezdetéig jó erősen oda kötve alkalmaztassék. („Kert. Lap.“)

Kodolányi Árpád.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya április hó 9-én, egyleti elnök Szabó József elnöklété alatt ülést tartott. A jegyzőkönyvet vezette Sz. Szakáts Péter egyl. titkár.

Jelen voltak: Benkő Mihály, Demeter Károly, Filep István, Jakab László, Molnár Sándor, egyl. jogtanácsos, Reich Albert.

Olvastatott a múlt ülés jegyzőkönyve, mely tudomásul vétetett s a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkértek Benkő Mihály, Demeter Károly, Reich Albert

Olvastatott a múlt óra vonatkozó pénztári jelentés, mely szerint tettek a márczius havi összes bevételek 30,233 frt 39 krt; az összes kiadások 25,737 frt 40 krt és így átvitetett április hóra 4495 frt 99 kr. — Tudomásul vétetett.

A számvizsgáló bizottság betérjeszti a múlt évi zárszámadások megvizsgálásáról szóló jelentését, valamint a folyó évre vonatkozó költségvetési javaslatát. Tudomásul vétetvén, a közgyűlés elé terjesztetik.

Gróf Haller János levélben tudatja, hogy újabb hat évre is egyletünk rendes tagja kíván maradni, mely örvendetes tudomásul szolgál.

Az erdélyrészi falka vadász-társaság a folyó évben rendezni szándékolt löversenye céljára jutalomdíjat kér az egylet részéről kitűzni — A lótenyésztés fejlesztésére való tekintettel, ezen egylet czimén adandó egy jutalomra 100 frt megszavaztatik.

Kolozsvár sz. kir. város árvaszéke értesítést küld néh. Pál Sándor hagyaték ügyében. — Áttétetik az egyleti jogtanácsoshoz azzal, hogy a végrendeletet másolatban szerezzze be s vegyen részt a tárgyaláson.

A kereskedelmi m. kir. minister az egylet kérelmére f. é. 14147 sz. a. kelt leiratával megengedi az egylet eladott szőlőskertjének beépítendő részéről, a szőlővesszők kiszedését. — Ritter Gusztáv, Szabó Sámuel és Szentgyörgyi Lajos tagtársak a szőlővesszők kiszedése és elhelyezésével megbizatnak.

Titkár jelentést tesz a szövetségbe lépett gazd. egyletek IX-ik nagygyűlésének lefolyásáról. — Tudomásul van

Bizottság jelentést tesz, hogy a Nagy Dezső által felajánlott szőlőskertet megsemmisítette, de nem találta alkalmasnak a megvételre, mely tudomásul vétetvén, ezzel az elnök az ülést beárta.

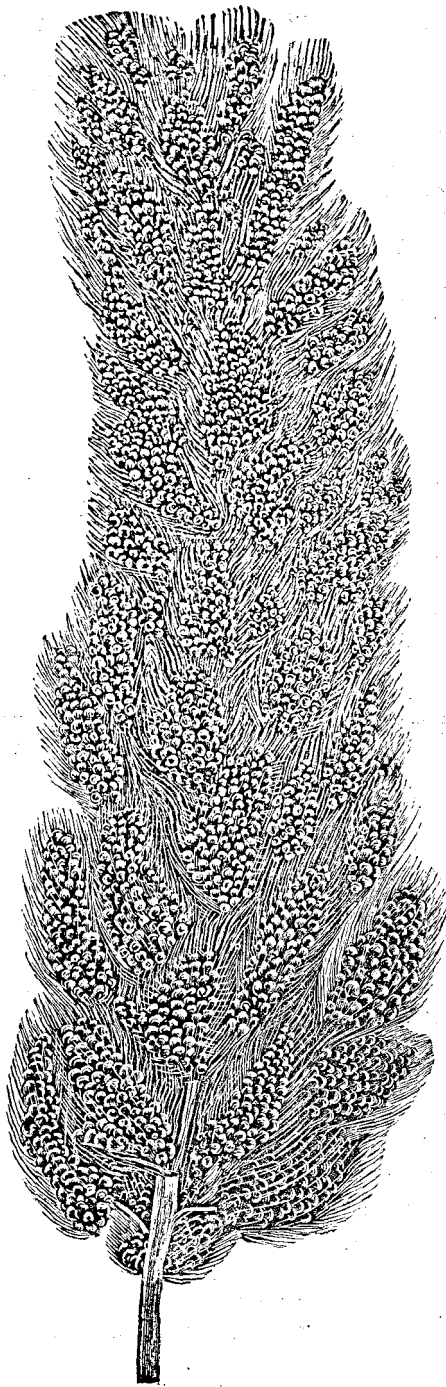

Kormányintézkedések.

A gyümölestermelés általános terjedésének egyik legnagyobb akadályát a beoltandó vadcsometek állandó hiánya és azoknak drága volta képezi; különösen a szilvaanyagoknak teljes hiánya, illetve drágasága következtében a szilva termés az országban már hanyatlásnak indult. Ezen általánosan érzett bajon segíteni óhajtván, az 1893. évre három állami díjat tűzött a földmívelési miniszter ki, és pedig:

egy díjat	150 frttal
egy „	100 „
egy „	50 „

oly gazdasági-tanintézeti-, vinczellér- és földmívelés-iskolai, valamint egyéb állami faiskolai kertészek és faiskola-kezelők részére, a kik az 1893. évi őszi bejelentési határidőre a legtöbb gyümölcs-csemetét képesek magból nevelni. A pályázók közül azok fognak díjaztatni, kik egyáltalában az összes gyümölcsmagból legtöbb csemetét állítottak magból elő. Két oly pályázó közül, kiknek egyenlő mennyiségű csemetéjük van, az fog előnyben részesülni, a kinek az almán éskörtén kívül legtöbb cseresznye-, meggy-, mandula- és dió csemetéje lesz. Kivételt képeznek a beszterezeti és St.-Julien szilva-csemeték, a melyeknél azok száma, az almával szemben

Amerikai óriás muhar. Szövegét lásd a 108-ik oldalon, a vegyesek közt.

hármast, a körtével szemben pedig kettős értékben fog számíttatni. A pályázók tartoznak egy éves csemetéiket a rendes hivatalos uton 1893. augusztus hó 31 ig bejelenteni.

A só denaturálásának kérdése, mely az olcsó marhasó kiszolgáltatása szempontjából oly élesen foglalkoztatja a gazdaközönséget és az illetékes ministeriumokat, egy lépéssel előbbre haladt, a mennyiben a „Közt.“ értesítése szerint úgy hírlik, hogy a sőt repceze, illetve pálmagócsa-liszttel keverik s így bocsájtánák, mint olcsó marhasót a forgalomba. Ezáltal a só olaj-izt kap és emberi táplálékul nem alkalmazható, míg viszont marha sónak kiválóan értékes.

Rövid szakközlemények.

— A trágyák fekvehagyása az istállóban. Akárhányszor vitatkoznak a gazdák a felett, hogy a legjobb trágya az, a mely nem hordatik ki nyomban az istállóból, hogy a trágyatelepre vitessék, hanem ott hagyatják a marha alatt és ott fél, háromnegyed évig gyülekezve, onnan közvetlenül a földre hordatik ki. Természetesen az ilyen istálló csakis úgy képzelhető, hogy körülbelül egy méter mélyedés van előállítva az istálló földszintjén és az oszlopokon emelhető jászlak alkalmazkodnak a különböző mélységű viszonyokhoz, melyekben az állatok állanak. A birkaistállóban ez a trágyakonzerválási rendszer van ősidőktől fogva elfogadva és a birkatrágyát általában kitűnőnek ismerik. Azonban az ekként kezelt marhatrágyáról újabb időben nem a legkedvezőbb vélemények kezdenek elterjedni. Így Schleswig-Holsteinban Emmerling tanár tesz jelentést arról, hogy megvizsgálván az ekként kezelt marhatrágyát, azt tapasztalta, hogy a phosphorsav az ilyen trágyában vízben oldhatatlanná változik át. S csakugyan — mondja ő jelentésében — a birtokosok is, a kik ilyen berendezéseket létesítettek istállóikban, azt tapasztalták, hogy az ily módon kezelt trágyájuk után nem kapnak oly jó terméseket, mint a minőket az előtt kaptak — úgy, hogy a gazdák egyike a másik után abba hagyta ezt a systemát és ismét visszatért a régi rendszerre. Ennek a rendszernek pedig az előnye csak egy és ez az, hogy a trágyának naponkinti kihordása elmaradván, nem kerül annyi munkába, hanem egyszerre távolítható el, csakugyan — mint a trágyatelepről. De hátrányai 6 pontban vannak felsorolva, melyek a következők: 1. Az ilyen istállómélyedésben nyert, látszólag kitűnő trágya sekélyebben hat a szántóföldön, mint a telepen kezelt trágya, ellenben ha a gazdák előbb kihordották az istállóból a telepre, ott előbb érlelték és így szállították ki ismét, akkor több eredményt értek el. — 2. Az ilyen rendszer mellett óriási sok aljazóra van szükség azért oly vidékeken, a hol a szalmának nincsenek bővében, és az állattartásnak hátrányára szolgál. — 3. A tehének és szarvasmarháknak itatása a jászlakból ezen rendszer mellett nem eszközölhető, mert a jászlaknak emelhető szerkezettel kell birni. — 4. A szarvasmarha alatt levő trágya, ha még oly jól is aljaztatik, oly meleget gerjeszt az erjedés folytán, hogy ez által az állatoknak csülkei nagyon sokat szenvednek. — 5. Az ilyen mély istállónak nagyobb belső területre is van szüksége, különösen pedig széles ajtókiáratokra, a melyeken t. i fogattal lehet ki-, bejárni, mert különben a trágyát kézzel kell kihordani és ebben nincs nyereség; és végül 6 a marhákat az ilyen mély istállóban nagyon nehéz tisztán tartani. De különben is nem jól néznek ki az alacsony és hátul többnyire magasabb állásokban.

— Hogyan lehet az állatok, de különösen a tehének fejlődését gyorsítani? A tehének fejlődését a következő eljárással gyorsíthatjuk: A következő eljárást az angeln-i szarvasmarhafajta tenyésztésénél látjuk gyakorlatban. Az olyan gazdaságokban, a hol az állatokat elletésüktől kezdve jól takarmányozzák, legcélszerűbbnek tartják, ha az üszót már 15—18 hónapos korában bika alá bocsájtják: mert ha jó tartás mellett a második év betöltéséig elvárnak, akkor rendszeren jó hizó, de gyenge tejelő állatot kapnak. A hol a növendéjköszágot kevésbé jól tartják, ott az első ellést a harmadik évre szokás hagyni, hogy ideje legyen az üszőnek megerősödni! A legjobb tejelők azonban mindég akkor származnak, ha a növendéjköszágot jól tartva, mielőbb felfolyatjuk, mert ily módon még oly időben hatunk a tejmirigyek fejlődésére és nagybodására, midőn az állati test még növekedésben lévén, egyes szerveinek fejlesztése a legbiztosabban és a legkönnyebben eszközölhető. Az olyan üszőnek a tőgye, mely 15 hónapos korában már fel lett folytatva, a folytatás után azonnal gyorsabban fejlődik az oda nyúló véredények alapján, melyek a vért a tőgyhöz vezetik s melyek az elhasznált vér elvezetésére szolgálnak, az u. n. tejerek erősebbé,

vastagabbá felylődnék, mivel a nagyobb tőgytevékenység az erősebb véresatornákat megkivánja. Egy szóval az olyan állati test, mely korán lett megtermékenyítve, arra hajlik, hogy a vérré vált takarmánynak azon részét, mely nem a test fenntartására szükséges: a tőgyhöz vezesse s ott használja fel szervképződésre. Míg ellenben a későbbi korban, midőn az állati test kifejlett, már nem igen lehet egyes szervek nagyobb fejlődését előidézni. Az angelti szarvasmarhánál gyakran tapasztalták már ezt, és így az állattenyésztők nem is esnek kétségbe, ha fiatal borjak valamelyike 15 hónapos kora előtt is már fel van folytatva. A jó tartás és korai párosítás legelső feltétele a gyors fejlődésnek és kitűnő tejelőképességnek. F. E.

— **Tőzeg. A szalmát legjobban a tőzeg pótolhatja.** A mely gazdaságban tőzeg van, ott össze lehetne azt rakásokba gyűjteni. Ha alomra nem használjuk takarékosági szempontból, részint trágyapótlékul használhatjuk a trágyavermekben az ammoniak megkötésére s felfogására. Ha alomnak használjuk, tanácsosabb egy kis szalmával keverni, mert a tőzeg föld magában nem képes az állati ürülékeket annyira felfogni, hogy az állatok száraz, egészséges fekhelyet nyerjenek. Legcélszerűbb eljárás a következő; a marhastállóban tág csatornát ásunk az állatok mögött, ezt a csatornát megtöltjük laza tőzefölddel, mely első sorban arra való ott, hogy a vizeletet felfogja. Ha ezt berendezzük, akkor csak kevés szalmát kell alomnak kiteríteni; az almot a menyében még elég száraz minden reggel az állatok feje felé összehuzzuk s este újra szétterítjük az állatok alatt. Ha az alom már átnedvesedett akkor a csatornában levő s vizelettel telített tőzefölddel keverjük s az egészet kihordjuk s az almot és a csatornába való tőzeföldet megújítjuk. A tőzeget különben a következő módon is használhatjuk az istállóban: a padlóra meglehetősen hosszú szalmát terítünk, erre aztán 10—12 cm. vastagon tőzeföldet terítünk, s ezt egy hétig így hagyjuk; ez idő alatt csak az a tenni való, hogy a ganéj felszedessék és eltávolítsák, mi közben, ha szükségesnek látszik, még egy kis tőzeg földet hányhatunk az alomra. Az átnedvesedés után elhordjuk s ujjal pótolhatjuk. Ha a tőzeföldet a trágya javítására akarjuk használni, akkor legalább 1 m. mély trágyavermet kell ásni és téglával kibélelni, a verem fenekére $\frac{1}{3}$ m. vastagon burgonya szárazakat hányunk ezekre egyharmad vagy kétharmad méter vastagon tőzeföldet s a trágyalét ép oly magasan hagyjuk benne állni, a mily magasan a tőzeföld van, hogy ez utóbbi mindenütt jól teleszivődjék s csak azután hányjuk a tömegre a trágyát. Az így kezelt trágyalét a földnek legtávolabb részére is elszállíthatjuk.

— **Régi luczernásokat lehetséges e fölültrágyázással megjavítani s hogyan?** Régibb luczernásokat fölültrágyázással csak javítani lehet, de megjavítani nem. Ha a luczernás talaja nem elég trágyás, akkor hamuval elegyített istállótrágyát kell december elejétől január végéig vékonyan fölül teríteni, ha pedig elég trágyás, akkor az esedékes polyvatrágyát, söpredéket és egyéb könnyű trágyát kell október utolsó felében és novemberben nem vastagon fölülteríteni. Ily trágyázás alatt a luczernás kemény talaja föllazulván, hozamát fokozza és tartósságát hosszabbítja. A bemohosodott és gyöpesedett talaju luczernásokat megszoktuk fogasolni és pedig igen jó eredménnyel; azonban az uralkodó áramlatokkal zemben — mellesleg legyen mondva, az erősebben begyöpesedett kemény talajoknál a fogással keresztül-kasul karczolásokat és taposásokat soha sem lehet kielégítőnek tartani, hanem erős, rövid és egyenes águ vasvillákkal kell fellazítani a luczernás talajt — rendszerint novemberben és decemberben. A munka szaporán mien s a mondott időbeni csekély költséget majd hihetetlen módon megjutalmazza. A luczernára nézve még legnagyobb fontossággal bír, ha évenként, bár egyik-egyik felét fölvaltva magnak meghagynók, vagy legalább virágzása kezdetéig a kaszálástól lehetőleg megkímélnek és ha semmiféle állattal, még baromfiakkal sem legeltetjük. Mert a mind untalan kaszálás, vagy bármikor szokott

legeltetés a legjobb luczernát is 2—3 év alatt kipusztítja.

Vegyes közlemények.

— **Személyi hir.** A földm. magy. kir. miniszter *Gáspár József* kolozs-monostori gazd. tanint segédét az algyógyi állami gr. Kuun Kocsárd székely földmives iskolához igazgató tanítótá, *Németh* Andrászt pedig helyébe k.-monos-torra, id. gazd. segéddé nevezte ki.

— **A vetések állása és a mezőgazdasági állapot Erdélyben április 16-ig bezárólag.** Az őszi vetések a száraz és szeles időben, melylyel április 9-ike óta erős derek és 1—2 R^o-os fagyok járnak, csak lassan fejlődnek, aprók és gyengék, sőt itt-ott meg is ritkultak, nagyobb károkat azonban még nem szenvedtek. Egy-két napos eső kellene bokrosodásukhoz. A rozs különben jóval erősebb a búzánál s néhol szépen bokrosodik. A tavaszi vetések szépen egyenletesen kelnek. A gazdasági munkálatok közül a szántás-vetés szorgalmasan folyik mindenfelé; árpa, zab és búkköny többnyire már el van vetve, luczerna, lóhere burgonya és répatetés vége felé jár, sőt szórványosan már tengerit is vetnek. A kerti veteményezést, gyümölcsösök tisztítását, hernyószedést, szőlőkarózást jobba a már elvégezték. A takarmányok közül a fű, luczerna, lóhere a hideg, miatt nehezen fejlődik; a juhok több helyütt, néhol a nagyobb jószág is legelőre jár. Száraz takarmányban itt-ott hiány van.

— **Amerikai óriás muhar. Évről-évre** majd minden magkereskedő hoz valami újat forgalomba. Ez idén Mauthner Ödön katalógusában egy új takarmány növény az *amerikai óriás muhar* szerepel, mint ujdonság, melynek kalászat képünk mutatja. Ezen takarmány növény állítólag ugy szemtermése, mint takarmány hozama tekintetében is rengeteg bőtermő és szapora. Dél-amerikából ered, a hol nem száraz, hanem zöld takarmányképet etetik és az állatok nagyon szeretik s mohón eszik. Ha ez valóban így van, az ujdonságnak örülhetünk, mert takarmány növényeink száma egy értékes csalámadénak való növényvel szaporodnék ez által.

— **Állatvásár Nagyszébenben.** Ez évi ápr. 30-án lesz megtartva a díjazással egybekötött ötödik szarvasmarha-tenyésztőállatvásár. Csak a következő fajta szarvasmarhák bocsátatnak a vásárra: pinzgau eredeti véru szarvasmarha; pinzgau és honi fajta keresztezéséből származott tehének és üszök, ha azok a pinzgau jellegét eléggé mutatják; honi fajták, végre bivalyok. Kevert véru bikák és bikaborjuk, melyek a pinzgau jellegét magukon elég világosan nem viselik, továbbá hizlalt vagy tenyészkeptelenné vált, vagy tenyésztésre nem alkalmas állatok a vásár-és díjazásból ki vannak zárva.

— **A debreczeni gazdasági egyesület** juniusra tervez állatkiállítást olyan alakban, minőt Európában sehol, legfeljebb Amerikában, vagy Afrikában mutogathatnak. A gazdasági egyesület nem az állatok minőségét, de Debreczen állatállományának nagyságát akarja ez uton bemutatni. És pedig úgy, hogy harminczöt kilométer hosszban felállítat hatvanezer darab marhát: lovat, ökröt, tehenet, juhot, sertést a debreczeni füzesabonyi vasut hortobágyi részének mentén s ezt a Debreczenből külön vonaton kiindult nagy közönség megtekinti a lassan haladó vonatról. Ezalatt a hortobágyi híres csárdá előtt az állam közreműködése mellett lódíjazás lesz. A saját szerű állatkiállítás eszméje ugy Debreczenben, mint a vidéken élénk tetszésben részesült, ugy, hogy Debreczen város közönsége 4000 frtot szavazott meg a költségekre, maga a gazdasági egyesület 2000 frtot ad s a miniszteriumtól is várnak pénzt, a hol ez a 35 kilométeres állatvonal szintén nagy tetszést keltett, ugy annyira, hogy ha ez az első kísérlet sikerülne — ugy beszéltek a miniszteriumban — az eszmét esetleg a millenium ünnepénél is felhasználják. Debreczen azért hoz ilyen nagy áldozatot e kiállításnak, mert azzal fellendíteni véli már-már elsat-

nyult híres állatvásárjait. Még egy eredeti, soha elő nem fordult specialitása is lesz ennek a kiállításnak: az óriási közönséget — mert óriásira számítanak — Debreczen város közönsége, illetve a gazdasági egyesület megraktálja a hortobágyi pusztán olyan ételekkel, melyeket maguk a festői csikósok készítettek, nevezetesen: bográcsokban főtt gulyással, nyárson süített ökörrrel és tészta kásával, a csikósok e kedvencz eledelével. A bort a híres filloxeramentes debreczeni kertek szolgáltatják a traktáshoz. A kiállítás megtartása immár biztosítva van, mert mint említettük, a város bőkezűen megszavazta a költségeket és a miniszteriumban is örömmel látják az eszme kivételét s az érdekelt debreczeni gazdák is örömmel hozzák meg az áldozatot, hogy gulyáikat összeterelejk, a rét felvágása és letaposása daczára is.

— **A madarak tavaszi kiáltványa.** Az országos állatvédő-egyesület által a nép számára kibocsátott *röpiratok*-ból kaptuk az alábbi érdekes és figyelemre méltó kiáltványt: Magyarország összes madárserege ez évi husvét táján tartott első gyűlésén a következő manifesztumot bocsátotta ki: „Visszatérve messze idegen földről kedves régi hazánkba s visszaköltözve erdei és mezei, lápos és tóparti, városi és falusi lakunkba, újra békés és boldog családi életre készülünk. Minket és leendő fiainkat az emberek hathatós védelmébe ajánljuk s bizton reméljük, hogy öregje-fiatálja, apraja nagyja életünknek kegyelmez, sérelmet nem követ el rajtunk s a szabadság drága kincsétől nem foszt meg minket. Különösen esedezünk, hogy az annyi fáradtsággal rakott fészkeinket megkíméljék, tojásainkat el ne vegyék, fiókjainkat ápolásunk alól ki ne vonják s velünk mindig baráti szívvvel bánjanak. Hálás viszonzásul vigrándozásunkkal, repkedéssel, füttyszóval, énekkel és csevegéssel mulatságot szerzünk kedves barátainknak s a fákon és cserjéken, bokrokon és növényeken, mezőkön s a rajtuk legelésző házi állatokon garázdálkodó elősdi rovarok pusztítása által hozzá járulunk erdő, mező, kert és liget viruló állapotához s Isten szép világa s pompás alkotásai fölött érzett gyönyör növeléséhez.” Kelt Erdőligeten, 1892 husvétkor. A gyűlés nevében a megbízottak: *Gólya, Pucsirta, Fülemlé, Fecske.*

— **A ragadó tüdőlobbal fertőzött törvényhatóságok szarvasmarha-forgalmának korlátozása.** — A ragadó tüdőlobbal fertőzött törvényhatóságok területei zárlati csoporttá egyesítették, melyen belül a szarvasmarha forgalom a fennálló általános szabályok szerint szabad ugyan, ugyszintén szabad az elzárt területre kívülről szarvasmarhát beszállítanit de az elzárt területen fekvő vasuti állomáson nem szabad szarvasmarhát felvenni abból a célból, hogy az az elzárt területen kívül fekvő vasuti állomásra szállítsák, kivéve azt az esetet, midőn a szállító fél erre az illetékes elsőfoku közigazgatási hatóságtól engedélyt nyert. A zárlati csoportba a következő törvényhatóságok tartoznak: Trencsén, Árva, Liptó, Turóc, Zólyom, Bars, Hont, Nógrád, Gömör, Szepes, Sáros vármegyék és Selmecz és Belabánya sz. kir. város.

— **Ausztriából és Magyarországból** származó élő juhok átvitelét Belgium megengedi. A belga földmívelési-, kereskedelmi- és közmunkügyi miniszter rendelete szerint — az 1885. évi márczius hó 28-án kelt rendelet megváltoztatásával — az az Ausztriából és Magyarországból származó, vasuton szállított élő juhok Belgium területén való átvitele megengedett.

— **Alsó-Ausztria, több magyar törvényhatóság területéről a haszonmarhák bevitelét korlátozza.** Az *alsó-ausztriai* cs. kir. helytartóság folyó évi április hó 4-én 19.997. sz. a. kelt értesítése szerint a ragadós tüdőlob behurcolásának megakadályozása céljából, a Budapest főváros, Bars, Hont, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Szepes, Trencsén, Turóc és Zólyom vármegyék területéről származó haszonmarháknak Alsó-Ausztriába való bevitelét folyó évi április hó 4-től kezdődőleg megtiltotta. A most megnevezett törvényhatóságok területéről származó vágómarháknak kizárólag a bécs-szt.-marxi vágóhidra azonnali levágás cél-

jából és közvetlenül vasutal való beszállítása azonban továbbra is meg van engedve. Ily állat-szállítványok, a mennyiben Szt.-Marxra való beérkezésük után azonnal le nem vágatnak, csakis a vesztégvásárra bocsáthatók és onnan mielőbbi levágás céljából azonnal és közvetlenül a szt.-márxi vágóhidra szállítandók.

A „cognac“ elnevezés bitorlása címén Cognac város, melytől a „cognac“ elnevezés származott akciózt szándékozik indítani az idegen cognac-gyárosok ellen Cognac város tanácsa azt vitatja, hogy a „cognac“ elnevezés csak ott helyben gyártott cognacra használható s elhatározta, hogy a már általánossá lett szokás ellen a törvény által megengedett minden eszközzel küzdeni fog.

A Magyar-Francia biztosító részvénytársaság, Beniczky Ferencz ur ő nagyméltósága elnöklete alatt folyó évi április hó 16-án tartá rendes közgyűlését. Az előterjesztett igazgatósági jelentésből a következő figyelemre méltó adatokat idézzük: A tűzbiztosítási üzletben a díj- és illeték-bevételek 4.083,248 forintot; a jégbiztosítási üzletben 403,155 forintot; a baleset biztosítási üzletben 49,180 forintot és az életbiztosítási üzletben 746,824 forintot tettek. Az összes díjbevétel volt 5.282,407 forint. Valamennyi ágazatban kiadatott mint viszontbiztosítási díj 1.578,826 forint; károkért fizetett a tűzbiztosítási üzletben 1.927,069 forint, a jégbiztosítási üzletben 406,619 forint, balesetbiztosítási üzletben 6,616 forint az életbiztosítási üzletben 213,005 forint, összesen 2.553,309 forint. A társaság bevételei az intézeti házak jövedelméből, kamatokból, az értékpapírok nyereségéből és különféle jövedelmekből 272,182 forintot tettek: az intézet tartalékainak összege 5.111,581 forintra emelkedett. A díjkötelezvény-tárca 7.554.261 forintot tartalmaz. Az életbiztosítások tőkében és járadékban 18.773,835 forintot képviselnek. A társaság fennállása óta kártérítésekért több mint 54 millió forintot fizetett készpénzben A 65,003 forintot tevő nyereség nem lesz kiosztva, hanem 17,760 forint a kétes követelések 50,000 frtra emelésére, továbbá 18,312 forint a tőke tartalék 170,000 forint emelésére fordítatik és 28,930 forint új számlára átvitetik. A társaság biztosítási alapjai 6.860,519 forint 29 krt tesznek. A közgyűlés elé terjesztett jelentésből és zárszámadásokból megelégedéssel konstatáljuk, hogy ezen hazai intézet üzlete folyton örömdetesesen fejlődik és terjed és hogy a szolid és takarékos üzletkezelés jövőben bizonyára még fényesebb eredményeket fog felmutatni.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés Buza üzlet irányá nyugodt. Buza 75-80 kg. 8 forint 90 kr. 9 frt 55. Rozs 70-72 kg. 8 frt 60 kr. 8 frt 85 Árpá 60-66 kg. 5 frt 75 kr. - 8 frt - kr. - Zab 39-41 kg. 5 frt 70 kr. - 6 frt 10 kr. Tengeri 73-75 kg. 4 frt 90 kr. - 5 frt - kr.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda“ számára). Az ünnep hetében nem igen számottevő volt a forgalom, jobbadán luczernat és fűmagvakat kerestek még, löherét azonban a csekély készletek arányában csak kisebb mennyiségben. Nem hittük, hogy ezen idényben löheréről egyáltalán még jelenthetünk valamit, de főleg a magas árak részben pedig az előhaladt

idő arra indították gazdáinkat, hogy meg levő csekély felesleg készleteiken túl adjanak és ily kisebb készletekből annyi került fel, hogy a szükséglet fedezésére teljesen elegendő volt és lesz.

A következő jegyzések nyers vagyis tisztítatlan árúért 100 kilónként Budapesten értendőnek.

Lóhere, idej, minőség szerint	65-70	frt
„ egyéves	—	„
Luczerna, idej	52-56	„
„ tavalyi	—	„
Biborhere	32	„
Rétihere	84	„
Altaczim	14 1/2-15	„
Tavaszi bükköny	6-6 1/4	„
Muharmag	6	„
Lenmag	18-13 1/2	„
Kendermag	12-12 1/2	„

N-Várad április 19. Tiszta buza 8 frt 55 kr. Elegy buza 7 frt 70 kr. Rozs 7 frt 50 kr. Árpá 5 frt 40 kr. Zab 5 frt 80 kr. Törökbuza 4 frt 60 kr. Széna kötetlen 2 frt 40 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mmként. Marhabus 56 kr. kg.

Kolozsvár: 1892. április 21-én. Tiszta buza 8 frt 50 kr. - 9 frt. 20 kr. Rozs 7 frt 40 kr. - 7 frt 80 kr. Törökbuza 4 frt 70 kr. - 4 frt 85 kr. Zab 4 frt 80 kr. - 5 frt - kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mmként Marhabus 54 kr. kg.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárokbán)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogaras	Gy-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	927	—	800	—	975	—	850
Elegy buza	„	731	—	800	—	780	—	—
Rozs	„	902	—	760	—	770	—	525
Árpá	„	600	—	—	—	—	—	465
Zab	„	600	—	580	—	660	—	275
Törökbuza	„	533	—	640	—	507	—	510
Széna	„	200	—	330	—	200	—	180
Alomszalma	„	90	—	150	—	100	—	50
Tűzifa	km.	260	—	210	—	250	—	1-0
Marhabus	kg.	56	—	48	—	52	—	48
Április		15	—	19	—	16	—	16

A piaci czikkek	Mérték	Gy-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Megyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	mm.	—	864	910	700	720	923	985
Elegy buza	„	—	—	890	575	620	875	821
Rozs	„	—	756	—	585	520	—	800
Árpá	„	—	632	—	—	—	—	—
Zab	„	—	662	—	290	450	609	555
Törökbuza	„	—	642	423	365	500	556	480
Széna	„	—	350	150	190	440	240	160
Alomszalma	„	—	100	80	75	220	140	120
Tűzifa	km.	—	250	300	240	225	325	250
Marhabus	kg.	—	52	52	52	52	55	52
Április		—	21	21	21	21	19	21

A piaci czikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Utvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	810	—	750	900	—	—	—
Elegy buza	„	720	—	550	780	—	—	—
Rozs	„	700	—	500	750	—	—	—
Árpá	„	630	—	425	600	—	—	—
Zab	„	600	—	260	600	—	—	—
Törökbuza	„	640	—	375	550	—	—	—
Széna	„	400	—	200	180	—	—	—
Alomszalma	„	150	—	100	85	—	—	—
Tűzifa	km.	160	—	220	200	—	—	—
Marhabus	kg.	48	—	48	52	—	—	—
Április		19	—	21	16	—	—	—

Állatvásárok.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Április 15-én. E héten az üzlet vontatott volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380. klg. nehéz 47-— kr. 280-300 klg. nehéz ——— kr. Öreg 300 klg. tuli 45 1/2 - 46 kr. vidéki sertés 45 1/2 - 48 kr. Szerb 44 1/2 - 46 - kr román kr. tiszta klgk. Páronként 45 klg. élet-uly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleségárak: Új tengeri 5 30; árpa 6 40 Kőbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár április hó 19-én. (Eredeti tudósítás). Szarvasmarha felhajtattott 300 drb.; eladatott 160 drb. Ló felhajtattott 400 drb; eladatott 170. Sertés felhajtattott 1750 drb; eladatott 900 drb.

Kolozsvár. Heti állatvásár április 12. — — Szarvasmarha felhajtattott m. e. 250 drb; eladatott 187 drb Ló felhajtattott m. e. 20 drb eladatott 9 drb. Bárány felhajtattott m. e. 35 drb., eladatott 26 drb. Sertés felhajtattott m. e. 240 drb; eladatott 260 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

HIRDETÉSEK.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.
KRAMER J.
Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindenemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen
vagy annak központi irodája:
Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.
a hova a levelek és megrendelések intézendők.
22 18-52)

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltenek, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegekben is beküldhető.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelölésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az érre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Intézőség Drassón, Alsófőhermeszék utca u. p. Szerdahely. 32 (13-x)

Pécs, N.-Kőrös, Berlin nagy arany érmek.
nedves észkos területek hasznosítására 100 kiló 30 frt.
Fehér mustármag rendkívül gyors növésű tápdus takarmány. főleg teheneknek. 100 kilo 20 frt.
Canada-zab, 100 kiló 8 frt.
Burgonya, Richter-féle Impetrator, óriás és bőtermő e miatt Franciaországban felkapva, da-czára német eredetűnek. 100 kiló 5 frt. Árak loco Alvincz vas. áll. zsakostól számítvák és utánvétetnek gye u. p. Szerdahely. 32 (13-x)

Nonplus ultra csomogésajt
1/4 kilós diszesen csomagolt darabokban, Netto 4 kilós postacsomag 4 frt; 3 csomag 9 frt.
Groyi kövér sajt 4 1/2 kilós darab 3 frt; 100 kilós 60 frt. Miló készlet tart megrendeléseket ellogad gróf Teleki Arvéd uradalmi bélyeg beküldendő)

Gazdatiszti állás
keres egy a kolozsmonostori gazd. tanintézetet jeles sikerrel végzett s több évi gyakorlattal bíró nőtlen férfit. Tudakozódhatn, K. J. jegy alatt a szerkesztőségnél.

Fontos utépitő vállalkozóknak.

Kavicstörő gépeket,
UTI HENGEREKET

valamint

apritó gépeket

a különféle kő- és földnemű anyagok földarabolására,
továbbá

osztályozó gépeket, fölvonókat stb.

kitűnően készítve gyorsan szállít.

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár Részvény-Társaság

Budapest.

61 (2-10)

Üzlethelyiség változtatás.

A n. é. hölgyközönség többfelőli óhajának megfelelőleg női divat üzletemet és női ruhakészítő műhelyemet.

Bel-monostor utca 10-ik számú

ház alatti bolt és belső helyiségekbe helyeztem át.

Ezuttal ajánlom a raktáromon levő tavaszi újdonságaimat: selyem, gyapju és más kelmék, díszek, csipkék, szallagok, himzések és zsinórzatok nagy választékban.

Műhelyemben a nőm vezetése alatt, ki valódi berlini szabász és trousszerző legsikerültebb finom ruhák és Confectiók készülnek.

A n. é. közönségnek már a rövid időn tausított elismerésért és pártfogásáért bátor vagyok ezutánra is kérni új üzletemben bizalmas megrendeléseit és főfeladatam leendő, hogy vállalataimmal nem csak a helyi viszonyokhoz mérten, de az összes világvárosok Divat- és Confectio-termeivel versenyképes lehessenek.

Mindenemű női ruhák és Confectiók

elkészítését teljes felelősséggel vállalom el.

NOVELLY L.

berlini női divat és Confectio műterme Kolozsvárt,
B.-monostor utca 10. szám.

59 (3-3)

Az izlőseben elkészült ruhák és Confectiókért számos elismerő nyilatkozat.

Vidéki rendeléseknél mintaderék és az új hossza megnevezése kérik.

Szigoru pontosság és szolidság.

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében

Fő-üzlet:
Andrássy-út 23. sz.

BUDAPEST

Fiók-üzlet:
Koronaherezeg-utca 18. sz.

legkitűnőbb magvak

szerezhető be, melyek mindenütt a legmagasabb díjakkal lettek kitüntetve, u. m.:

1875. Budapest 1-ső díj: Nagy aranyérem.	1886. Budapest 1-ső díj: Nagy arany oklevél.	1888. Pécs 1-ső díj: Nagy díszoklevél.	1890. Budapest 1-ső díj: Nagy arany egyesületi érem.
1879. Nagyvárad 1-ső díj: Első osztályú elismerő oklevél.	1887. Budapest 1-ső díj: Nagy arany egyesületi érem.	1889. Budapest 1-ső díj: Nagy arany egyesületi érem.	1890. Bécs két 1-ső díj: 2 nagy aranyérem.
1881. Budapest 1-ső díj: Nagy aranyérem.	1888. Budapest 1-ső díj: Nagy arany egyesületi érem.	1889. Brüsszel 1-ső díj: Nagy aranyérem.	1891. Budapest 1-ső díj: Vétnői aranyérem.
1885. Budapest 1-ső díj: Nagy kiállítási érem.	1888. Nagy-Kőrös 1-ső díj: Két nagy aranyérem.	1889. Eszék 1-ső díj: Nagy aranyérem.	1891. Komárom: két 1-ső díj: Nagy díszokl. Nagy aranyérem

48 (8-10)

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Buday-fivérek szabó-üzlete Kolozsvárt.

Van szerencsénk a n. é. közönség becsos figyelmét a
bel-monostorutca Redout épületben levő

férfi szabó-üzletünkre

felhívni.

Raktárunkon tartunk minden fajta bel- és külföldi szöveteket, mérték után készítünk pontos időre jótállás mellett Magyar és francia divat szerinti öltönyöket, salon, frakk, séta- és bármily előforduló egyenruhákat.

Több évi tapasztalatainkat Budapest és más nagyobb városokban szereve, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a kor igényeinek megfelelőleg a legdivatosabb a szakmában vágó öltönyöket, úgy mint bármelyik hirneves üzletben, a legjutányosabb árban előállíthatunk.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradunk
kiváló tisztelettel

Buday-fivérek,
szabó-mesterek Kolozsvárt.

56 (5-10)

Üzlethelyiség bel-monostorutca Redout épület.

Több rendbeli kiállításon kitüntetve.

Jótállás, pontosság és mérsékelt árak.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli, chilisáletrom, szarv- és csontlisztet szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitűnőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10. számát.)

Arjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár
részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest. VI. Váci-körút 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.